

อุตสาหกรรมยางพาราแปรรูปขั้นต้นของอินโดนีเซีย

ปัจจุบันอินโดนีเซียเป็นผู้ผลิตยางพาราแปรรูปขั้นต้นรายใหญ่อันดับ 2 ของโลกรองจากไทย ด้วยปริมาณการผลิตเกือบร้อยละ 30 ของผลผลิตยางพาราโลก โดยมีสินค้าส่งออกหลัก คือ ยางแท่งซึ่งอินโดนีเซียเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก และยางแผ่นรมควันซึ่งอินโดนีเซียเป็นคู่แข่งสำคัญของไทย ทั้งนี้ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาผลผลิตยางพาราของอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 11.2 ต่อปี และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 2.84 ล้านตันในปี 2551 ขยับเข้าใกล้ไทยที่มีปริมาณผลผลิตยางพารา 3 ล้านตัน ทั้งนี้ The Rubber Association of Indonesia ตั้งเป้าหมายให้อินโดนีเซียก้าวขึ้นเป็นผู้ผลิตและส่งออกยางพาราอันดับ 1 ของโลกแทนที่ไทยภายในปี 2558 เร็วขึ้น 5 ปีจากที่คาดการณ์ไว้เดิม ทำให้อินโดนีเซียเป็นคู่แข่งในตลาดยางพาราแปรรูปขั้นต้นที่ไทยต้องจับตามองใกล้ชิด

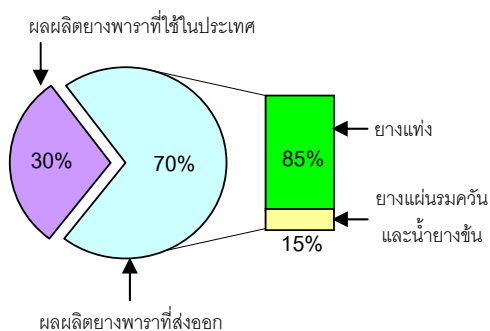
ปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมยางพาราแปรรูปขั้นต้นในอินโดนีเซีย มีดังนี้

➤ **มีพื้นที่เพาะปลูกจำนวนมาก** ปัจจุบันอินโดนีเซียมีพื้นที่เพาะปลูกยางพารามากที่สุดในโลกถึง 21 ล้านไร่ (ไทยอยู่อันดับ 2 ราว 18 ล้านไร่) ส่วนใหญ่อยู่บนเกาะ Sumatra และ Java โดยมีจังหวัด North Sumatra บนเกาะ Sumatra เป็นแหล่งเพาะปลูกยางพารามากที่สุดราวร้อยละ 30 ของผลผลิตทั้งประเทศ นอกจากนี้ อินโดนีเซียยังมีพื้นที่เหมาะกับการเพาะปลูกยางพาราอีกจำนวนมากบนเกาะ Kalimantan

➤ **ความได้เปรียบด้านแรงงาน** ปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำของอินโดนีเซียอยู่ที่ราว 104 ดอลลาร์สหรัฐ/เดือน เทียบกับไทย 195 ดอลลาร์สหรัฐ/เดือน นอกจากนี้ การที่อินโดนีเซียมีกำลังแรงงานมากถึง 100 ล้านคน และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.6 ล้านคนต่อปีในช่วงปี 2551-2554 เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ค่าจ้างแรงงานในอินโดนีเซียมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบสำคัญสำหรับอุตสาหกรรมยางพาราแปรรูปขั้นต้นที่ใช้แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตหลัก

➤ **รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมยางพาราแปรรูปขั้นต้น** ด้วยการเร่งขยายพื้นที่เพาะปลูก โดยเฉพาะบนเกาะ Sumatra และ Kalimantan โดยอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติลงทุนปลูกยางพาราในพื้นที่ขนาดใหญ่กว่า 25 เฮกตาร์ (ราว 156.3 ไร่) ได้ในสัดส่วนเงินลงทุนสูงสุดร้อยละ 95 และอนุญาตให้ลงทุนในอุตสาหกรรมยางแท่งและน้ำยางข้นได้เองทั้งหมด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะปลูกและการแปรรูปยางพาราขั้นต้น อย่างไรก็ตาม ยางแผ่นรมควันเป็นอุตสาหกรรมที่รัฐบาลสงวนไว้สำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ

➤ **ความต้องการใช้ยางพารามีแนวโน้มเติบโต** ตามความต้องการยางรถยนต์ที่มีแนวโน้มขยายตัวตามอุตสาหกรรมยานยนต์โลก โดยเฉพาะเพื่อรองรับการผลิตยางรถยนต์ในจีนที่คาดว่าจะขยายตัวสูงถึงกว่าร้อยละ 15 ต่อปี ในช่วงปี 2550-2553 เช่นเดียวกับความต้องการยางรถยนต์ในอินโดนีเซียเองที่คาดว่าจะขยายตัวตามอุตสาหกรรมยานยนต์

ในประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรมของอินโดนีเซียคาดว่าปริมาณการผลิตรถยนต์ของอินโดนีเซียจะเพิ่มขึ้นจาก 5.2 แสนคันในปี 2551 เป็น 1 ล้านคันในปี 2554 หรือขยายตัวเฉลี่ยราวร้อยละ 25 ต่อปี ทั้งนี้ ราวร้อยละ 70 ของผลผลิตยางพาราของอินโดนีเซียทั้งยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน และน้ำยางข้นถูกนำไปส่งออก

โดยมีตลาดหลัก คือ สหรัฐฯ สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และจีน โดยเฉพาะสหรัฐฯ ซึ่งอินโดนีเซียเป็นเจ้าตลาด ที่เหลือร้อยละ 30 ใช้ผลิตรายรถยนต์ในประเทศเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม การเพาะปลูกยางพาราของอินโดนีเซียมีจุดอ่อนสำคัญ คือ ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกเกือบร้อยละ 85 เป็นสวนยางขนาดเล็กที่ขาดการจัดการพื้นที่อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงไม่มีการคัดเลือกพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตดีตั้งแต่เริ่มต้นเพาะปลูก ทำให้ปริมาณผลผลิตที่ได้จากสวนยางขนาดเล็ก อยู่ในระดับต่ำเพียง 96-128 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของไทยที่ 288 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี จึงน่าจะเป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทยที่มีความชำนาญในการเข้าไปร่วมลงทุนกับนักธุรกิจชาวอินโดนีเซียเพื่อพัฒนาการเพาะปลูกยางพารา รวมถึงการแปรรูปขั้นต้นเพื่อให้ประโยชน์จากศักยภาพของอินโดนีเซีย โดยเฉพาะด้านพื้นที่เพาะปลูก และแรงงาน ท่ามกลางนโยบายที่เริ่มเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้นทุกขณะ

ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ

ตุลาคม 2551